

Væk fra rollen som ”bruger”

Af Maja Lindemann Sørensen, Socialt Udviklingscenter SUS

Netværkstedet Thorvaldsen er et aktivitetssted for mennesker, der har en sindslidelse. Stedet forsøger at bryde med de forestillinger, der knytter sig til at være psykisk syg. På Thorvaldsen er der derfor heller ikke tale om at være bruger, men om at være ”frivillig”, og der er ikke terapeutisk eller pædagogisk personale: Det er de frivillige selv, der står for at arbejdet hen mod en bedre tilværelse.

Netværkstedet Thorvaldsens fysiske rammer afspejler stedets mål: At de frivillige gennem deres interesser kan arbejde hen imod en bedre tilværelse. Det består af en masse lokaler, der bliver brugt kreativt. Et musikstudie, et lille rum hvor man kan lave cremer, et køkken, et mødelokale og en stue, der bliver brugt til både tegning, maling og hygge. Lokaler, der danner ramme for adskillige aktiviteter, for tiden bl.a. et kosmetikprojekt, et par udviklingsgrupper, undervisning i musik og edb og indspilning af en CD i studiet. Ud af stedets 150 medlemmer kommer ca. 25 hver dag, men det er ikke til at sige med sikkerhed, da alle medlemmer har egen nøgle. Det passer godt med Netværkstedets politik om, at stedet tilhører alle medlemmerne, og at alle tager ansvar.

Vil hellere ansætte en jurist end en pædagog

Alle aktiviteter, der foregår på Thorvaldsen er brugerstyrede. Der er ikke nogen ansat til at organisere, opretholde eller udvikle stedet, for de frivillige har besluttet, at midlerne fra det offentlige skal bruges på en anden måde end på almindelige væresteder: ”I stedet for at have en pædagog, der kan være med til at fastholde én i at være patient, så vil vi have ansat en jurist til at tage sig til de praktiske ting, hvor vi ikke har indsigt. På den måde er vi herre i eget hus. I modsætning til mange andre steder, der er styret udefra. Her er det os, der er ansatte. Vi får selvfølgelig budgettet fra det offentlige, men det er os, der administrerer det og tager ansvar for, at det kører. Det offentlige

blander sig faktisk meget udenom”, siger Thomas med et smil.

Ud af de 150 medlemmer har der udkrystalliseret sig en gruppe på 6-8 personer, der påtager sig en række overordnede og koordinerende opgaver. Det er bl.a. dem, der sørger for, at der træffes beslutninger om bl.a. ansættelse af folk, udlevering af nøgler til nye medlemmer, regeloverholdelse etc. Selvom stedet har nogle koordinatore, er det dog op til folk selv at sætte gang i aktiviteter, fastslår Ole: ”Hvis du vil have en aktivitet her, så er du nødt til at få hånden op af lommen. Der er nogle aktiviteter, der er faste, men det er fordi, de har deres egen dynamik. Det er ikke ligesom på et værested, hvor der arrangeres aktiviteter ovenfra. Her er det blevet bygget op fra, at der var et par stykker, der var interesserede i det – og så har det vokset. Det har så vist sig at være en god måde at aktivere folk på. Det hjælper dem til at få styr på deres liv, skabe et socialt netværk, udvikle nogle drømme. Og finde ud af, at man altså godt kan, selvom der er millioner af mennesker, der gennem et helt liv har fortalt dig, at du ikke kan noget.” ”Ja”, fortsætter Thomas. ”Det er tanken om det frivillige valg. Det er det frivillige valg, der holder. At tage ejerskab for egen hverdag. Altså, hvis man vælger noget, så er man også selv ansvarlig for det. Det er der en stor tillid i. Det er også en del af den form for ”recovery”, som stedet bygger på - at det er igennem aktiviteterne, at man bliver udfordret på sine sociale kompetencer.”

Et alternativ til psykiatriens passivering

Netværkstedet Thorvaldsen hviler på idéen om, at samfundet sygeliggør mennesker med en sindslidelse ved at identificere dem med deres diagnose. Man forventer ingenting af dem, og på den måde fastlåses de i en passiv rolle. Når Thorvaldsen er baseret på udvikling gennem interesser, er det som alternativ til psykiatriens passivering. De frivillige samles ikke om deres lidelser, men om aktivt at bruge deres evner og interesser til noget konstruktivt. ”Man kan sige, at i stedet for at hjælpe os med at bygge et socialt liv op, hvor vi er i stand til at bestemme selv, så sygeliggør man os. Du kommer til dem med tillid og beder om hjælp, og så siger de: Fint, du er syg

– og så kommer man ellers i gennem kødhakkeren.”, siger Michael, og Ole tilføjer: ”Det er jo en del af denne her normaliseringsproces, der bliver talt så meget om. På den måde er det her sted også forskelligt fra mange andre, fordi det er diagnosefrit. Her er der ikke nogen, der diagnosticerer dig, før du kommer ind. Og man kan ikke blive visiteret til at komme på Thorvaldsen. Det gør man på mange væresteder.”

Udsprang af Galebevægelsen

Thomas fortæller: ”Netværkstedet udsprang oprindeligt af Galebevægelsen engang i 80’erne.” ”Ja”, siger Ole og supplerer: ”Det ideologiske fundament for Galebevægelsen var antipsykiatri. Tanken var, at det ikke var de gale, men samfundet omkring, der var sygt.”

”I 1996 startede så Radioti i studiet her, en radiostation for mennesker med sindslidelse, og der var så en del, der var interesserede i musik eller andre aktiviteter. Det er det, stedet er udsprunget af - at folk igennem deres interesser kunne lave ”recovery” (komme sig, red.) Det kunne være recovery over systemet eller over at være blevet uretfærdigt behandlet. Det, der var meget brok med i starten, var for meget brug af medicin i systemet”, fortsætter Thomas. ”Men det har man neddæmpet nu. Nu siger vi: Du tager den medicin, du har behov for, for at kunne fungere. For mange er medicinen også nøglen til at kunne komme videre, for så lander man på et lidt mere stabilt niveau, som gør, at man kan tage flere ting ind”, slutter Ole af.

Og Netværkstedets ideologi ser ud til at virke: Omkring 84 procent har været indlagt, før de begyndte at komme på netværkstedet. To-tredjedele af dem har undgået indlæggelse efter. Derudover har 25 procent mindsket deres medicinforbrug, mens de har været tilknyttet.

”Jeg synes da, det gør en forskel”, siger Thomas til spørgsmålet om, hvad stedet betyder for dem personligt. ”Der er mulighed for at gøre nogle ting, og så skal man ikke bare sidde derhjemme og kigge ind i væggen. Her kan man lave noget, der er konstruktivt. Det hjælper helt klart nogle ting, at man har et sted, hvor der er brug for én.”

Netværkstedet Thorvaldsen er det eneste tilbud indenfor social-psykiatrien med 100% brugerstyring, men Ole, Thomas og Michael er overbeviste om, at flere brugerstyrede tilbud ville gavne mange mennesker og også rykke ved forestillingerne om, hvad det vil sige at have en sindslidelse. Derfor har de udformet et oplæg, som de gerne vil ud med. ”Vi vil gerne sprede konceptet, og vi vil også gerne skubbe lidt til det offentlige. Der er stadig lidt Galebevægelse i os.”

Du kan læse mere om Netværkstedet Thorvaldsen på www.thorvaldsen.dk, hvor du også kan se program for bl.a. kunstauktioner og cd-receptioner.